

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ústí nad Labem dne 19. 9. 2023

JAK SE LIDÉ A MALÉ SOCIÁLNÍ SKUPINY VYROVNÁVAJÍ S IZOLACÍ BĚHEM VESMÍRNÝCH MISÍ?

V dnešní době, kdy se snažíme realizovat pilotované lety po oběžné dráze Země a budovat orbitální a meziplanetární základny, stojíme před novými výzvami. Jak se lidé a malé sociální skupiny vyrovnávají s izolací během kosmických misí? Jaké dopady má tato izolace na jejich psychiku, sociální vztahy, fyziologii a zdraví?

Touto problematikou se zabývá Kateřina Bernardová Sýkorová spolu se svým výzkumným týmem „KOSMOW“ z Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a společnosti QED GROUP. Kvalita jejich výzkumu zaujala i prestižní vědecký časopis Aerospace, který dne 1. září 2023 publikoval ve svém zvláštním čísle autorský článek Kateřiny Bernardové Sýkorové a kolektivu autorů z týmu na dané téma.

Vědecký příspěvek popisuje autorsky vlastní model sociálního akčního výzkumu, který autorka vytvořila a 25 let používala a ověřovala v prostředí českých ozbrojených sil spolu s Dr. Jitkou Laštovkovou z FSE UJEP a dalšími kolegy z rezortu obrany. Od roku 2016 zavádí spolu se svým týmem tento model do kosmického výzkumu na mezinárodním poli v rámci projektu „SIRIUS 2017–2027“.

„Výzkum nyní zaměřujeme na komplexní analýzu a zároveň intervenční přístup podporující činnosti kosmické posádky během čtyřměsíčního, osmiměsíčního a brzy též dvanáctiměsíčního izolačního období projektu „SIRIUS-23“, uvádí Kateřina Bernardová Sýkorová. Tento přístup byl ověřován ve všech etapách projektu „SIRIUS“, i v rámci dalšího autorsky vlastního izolačního experimentu AQUAKOSMOW 10. Potvrzuje se, že takový modelový přístup k přípravě kosmonautů a astronautů by mohl být v budoucnu využit i pro pilotované lety do hlubokého vesmíru.

Vědci se v praxi zaměřili na analýzu tří klíčových oblastí, které tvoří základ výše uvedeného modelu:

- pracovních podmínek, pracovního prostředí a sociální atmosféry posádky,
- struktury a dynamiky vztahů a vazeb mezi členy posádky,
- dalších specifických oblastí jako např. únavy, odpočinku, spánku atd.

„Výsledky ukázaly, že model tohoto analytického a zároveň intervenčního a rozvojového přístupu, v obecné rovině, potvrdil oprávněnost jeho implementace v případě izolačních experimentů,“ říká Pavel Boháček, specialista v oblasti zdraví a lidských potřeb výzkumného týmu KOSMOW.

Tyto výsledky tak mají potenciál být využity v dalších izolačních experimentech jako sociotechnická opatření. „Zároveň potvrzují potřebu zavádění práce s posádkou formou rozvojových workshopů metodou Sociomapování, jako tomu bylo 25 let v české armádě pod vedením tehdejší profesionální vojákyně plk. Kateřiny Bernardové,“ doplňuje Boháček.

„Ve vesmíru se může člověk a malá sociální skupina setkat s mnoha výzvami, ale díky výzkumům, na kterých se významně podílí také čeští vědci, a jejich publikováním například i v renomovaných časopisech, jako je Aerospace, budou kosmické posádky co nejlépe připraveny čelit psychosociálním a psychologickým výzvám, které izolace bezesporu přináší,“ uzavírá Bernardová Sýkorová.

Aerospace je recenzovaný časopis zaměřený na letectví a kosmonautiku, který je publikován měsíčně online prostřednictvím MDPI (Multidisciplinary Digital Publishing Institute) ve spolupráci s European Aeronautics Science Network

(EASN) a mezinárodní asociací *Environmentally Compatible Air Transport Systém (ECATS)*.

Odkaz na článek: Bernardova Sykorova K. et al. Application of a Psychosocial Approach to the Identification and Strengthening of Adaptation Mechanisms of Humans and a Small Social Group during the Isolation Experiment "SIRIUS 2017–2023". *Aerospace*. 2023; 10(9):771.

Příloha: Aplikace psychosociálního přístupu k identifikaci a posilování adaptace mechanismů člověka a malé sociální skupiny během izolačního experimentu „SIRIUS 2017–2023“

Kontakt: Mgr. Pavel Boháček, human.exploration@gmail.com, +420 775 101 707

Odkaz na fotografie k volnému užití:

1_K. Bernardová, Hvězdárna Ondřejov, červen 2022; zdroj: archiv týmu KOSMOW

6_NEK, IBMP RAS, Moskva, 2017; zdroj: archiv IBMP RAS

7_NEK, IBMP RAS, Moskva, 2017; zdroj: archiv IBMP RAS

8_Posádka SIRIUS-19, Izolační experiment, NEK, 2019; zdroj: Projekt „SIRIUS 2017–2027“, archiv IBMP RAS a NASA

#MyJsmeUjep

#PribehUJEP

#UniverzitaSeveru

#NaSever

Mgr. Jana Kasaničová, tisková mluvčí